

**Diplomația publică și mediile cultural-academice ale diasporei:
identități culturale, dialog intercultural, rețele de cooperare științifică
(25 – 26 nov. 2022)**

Introducere:

Portretul actual, de etapă, al diasporei române evocă o fotografie în mișcare. Sunt în continuare prezente elemente de imprecizie, cum ar fi implacabila problemă a „numărului” de români din străinătate, o temă cu recurență și accente acute, mai cu seamă în ambientul anilor electorali. Această, în pofida menținerii, în ultimii ani, a dimensiunii și a profilului diasporei într-un palier de înaltă consistență (cca. 5,7 mil.), fără fluctuații majore, structurale, precum și a unui proces de articulare comunitară, aflat în continuă construcție, dar și a stimulării unui reflex de auto-cunoaștere și auto-analiză.

În acest sens, este de evidențiat segmentul diasporei academice, devenit și el tot mai consistent, cu modalități semnificative de expresie, inclusiv în domeniul cercetărilor de tip *Diapora Studies*, asumând un spectru multidisciplinar de analiză (de la sociologie, antropologie și studii culturale, până la istorie, economie sau studii românești), ce se alătură panopliei studiilor de specialitate realizate de cercetătorii „de acasă”.

Instrumentele și politicile publice par și ele să fie în glisare, începând să răspundă semnalelor rețelilor profesionale ale diasporei prin faptul că mediile științifice ale acesteia sunt avute în vedere pentru stimularea transferului de expertiză și a proiectelor de *twining* instituțional, alături de parteneri din România. Ar putea, astfel, să apară o ofertă de cooperare cu un ambitus mai larg adresată mediilor profesionale ale diasporei, dincolo de abordarea tradițională, ce consacra românilor din străinătate rolul exclusiv al unui depozitar al identității culturale, situat însă într-un context fluidizat de libertatea de mișcare.

Reflectarea propriei condiții, pornită din mediile rețelilor diasporei academice, semnaleză că acest segment profesional a devenit din ce în ce mai prezent în zona de *advocacy* și *diplomație publică*, subliniind că poate fi un partener și un actor major în stimularea cooperărilor bilaterale și multilaterale ale României, cu un rol creativ în ecosistemul diplomației mediilor științifice.

Un context de etapă precum cel prezent, ce evidențiază elemente noi de consistență și argumente de profilare a expertizei de excelență a rețelilor profesionale ale diasporei, reconfirmă, în fapt, poziționarea diasporei academice drept o resursă ce ar putea dobândi o utilizare strategică. Diaspora academică are datele necesare pentru a juca rolul unui partener și al unui promotor important în zona cooperărilor internaționale, atât prin susținerea activă a proceselor de înnoire din România, unde o miză majoră o constituie refrișarea mediului educațional și de cercetare, cât și prin dezvoltarea unor parteneriate cu mediile profesionale și instituționale din România, conducând la construirea unei noi coeziuni societale și a unei noi solidarități, în cadrele unei *singure României*, deopotrivă a celor „de acasă” și a celor din mediul internațional.

*

Context:

În acest context și pornind de la:

- experiența specială a Ambasadei României la Berlin în promovarea demersurilor privind diplomația publică și cultural-academică, alături de proiectul rețelilor profesionale de excelență ale diasporei, dezvoltat în parteneriat cu membrii *Inițiativei dedicate diasporei academice*, cu susținerea Mitropoliei Europei Centrale și de Nord, alături de Asociația de IT Citizen Next,

- dezbateră *Diaspora academică – 150 de ani: atunci și acum*, organizată, în dec. 2021, de Ambasadele României de la Berlin și Viena, alături de membrii *Inițiativei dedicate diasporei academice*, Memorialul Ipotești – Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu“, Asociația Citizen Next, Mitropolia de la Nürnberg și Centrul de Cercetare și Documentare - Mănăstirea Putna;

Reamintim că respectivul colocviu a pornit de la omagierea împlinirii a unui veac și jumătate de la primul Congres al studenților români din străinătate, de la Putna (1871), prin implicarea studenților M. Eminescu, I. Slavici, A.D. Xenopol și a altor fruntași din cadrul grupării *România Jună*, de la Viena.

(v. https://issuu.com/memipotesti/docs/revista_glose_2021 pentru prezentarea dezbaterii în *Revista de Studii Românești GLOSE*, nr. 5-6/2021, editată de Memorialul Ipotești – Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu“).

- prezentarea demersurilor dedicate susținerii dialogului intercultural și cooperărilor interacademice, inițiate în cadrul Ambasadei României la Berlin și dezvoltate cu participarea membrilor diasporei academice, abordări ce au fost detaliate în interviul de colecție oferit de Ambasadorul Emil Hurezeanu *Revistei de Studii Românești GLOSE*, (v. https://issuu.com/memipotesti/docs/revista_glose_2020 pentru *Revista de Studii Românești GLOSE*, 3-4/2000, editată de Memorialul Ipotești – Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu“).

vă invităm să participați, **pe 25 și 26 nov. a.c.**, într-un context simbolic dominat de apropiata sărbătorire a Zilei Naționale a României, la conferința online plasată sub genericul:

***Diplomația publică și mediile cultural-academice ale diasporei:
identități culturale, dialog intercultural, rețele de cooperare științifică***

Argument:

Inițiativa conferinței a pornit de la observația că *tema diasporei* reprezintă un subiect major nu doar pentru mass-media, opinia publică sau mediul politic, aceste medii consacrand forme de discurs ce valorizează în primul rând amploarea diasporei române (este a cincea cea mai numeroasă diaspură din lume, raportat la numărul total al populației, potrivit unui studiu al OECD, publicat în 2019). În același registru, se alătură o serie de preocupări pentru subiecte de sensibilitate publică precum: copiii din țară cu părinți migranți, absența medicilor din țară, *brain drain*-ul, dimensiunea remitențelor, organizarea proceselor electorale, norma de reprezentare politică în spațiile diasporei ș.a.

Dincolo însă de vizibilitatea publică ce focalizează pe anumite subiecte, în funcție de sezonabilitatea calendarului public și de interacțiunile diferiților actori sociali sau instituționali, diaspora este o temă și o preocupare majoră, abordată într-un regim mult mai silențios, tehnic, de către profesioniștii unor domenii ce împărtășesc un interes și o firească co-responsabilitate pe termen lung față de problematica diasporei.

Este vorba, așadar, pe de o parte, despre mediul diplomatic, cu profesioniști și practicieni ce susțin nemijlocit relația României cu comunitățile românești din străinătate și care susțin totodată un cadru instituțional și o viziune ce stimulează punerea în operă a demersurilor de diplomație publică, culturală, științifică sau economică, realizate adesea cu implicarea partenerială a mediilor diasporei academice.

Pe de altă parte, diaspora reprezintă un subiect major și pentru mediul academic, segmentul românesc al analizelor de tip *Diaspora Studies* dobândind o bună vizibilitate atât pe versantul din țară, cât și pe cel din străinătate, unde aceste cercetări au evidențiat o dezvoltare interesantă, mai cu seamă în ultimii ani, prin abordarea subiectului de către academicii proveniți din rândul diasporei române. Subliniem în chip deosebit abordarea problematicilor diasporei potrivit unui spectru multidisciplinar de analiză, de la sociologia migrației, statistică și modelare matematică sau antropologie culturală, până la istoria exilului, studii economice și demografice ș.a.

Ca atare, proiectul acestei conferințe a plecat de la obiectivul reunirii expertizei practicienilor din mediul diplomatic și a analizei de tip academic din țară și din străinătate, în cadrul unei platforme colaborative, aducând la aceeași masă de dialog partenerii majori direct interesați în menținerea temei diasporei în spațiul geometric al unei neutralități politice, orientate spre: înțelegerea complexității provocărilor actuale, promovarea de bune practici, inițierea de politici publice și construirea de instrumente pertinente de intervenție, calibrate adecvat în raport cu necesitățile de expresie și realitățile societale emergente din mediul internațional.

Tot astfel, pentru valorificarea superioară a potențialului evidențiat de resursele profesionale ale diasporei academice, continuăm dezvoltarea în cadrul acestei platforme colaborative a unui parteneriat activ cu mediile de afaceri și reprezentanții bisericilor din străinătate, potrivit principiului solidarității valorilor de excelență, exprimate atât în plan profesional, cât și uman.

O reflecție care să permită o viziune asupra rolului pe care l-ar putea juca *astăzi* membrii diasporei academice și de excelență în depășirea spectrului celor „două Români”, *una* – a celor de „acasă” și *cealaltă* – „a celor din străinătate” rămâne în continuare necesară. Dezbaterea își propune să sprijine identificarea și rafinarea formelor și instrumentelor de solidaritate, de conectare și cooperare între cei de *acasă* și cei din *diaspora*, pentru a sprijini construirea unei constelații coezive a românilor în epoca globalității, plecând de la un patrimoniu comun de cunoaștere, cultură, creativitate și sensibilitate.

Pledăm și susținem activ edificarea unui spațiu de cooperare care să reunească mediile academice ale diasporei și cele din țară, alături de reprezentanții mediului diplomatic, ai mediului de afaceri și ai bisericilor din străinătate, considerând că un astfel un spațiu colaborativ reprezintă o opțiune și un demers cu valoare strategică, menit a sprijini consacrarea un *road map* al implicării principalilor actori societali ce asumă o responsabilitate față de *tema diasporei*, în cadrul unei agende neutre politic, pe termen lung.

Detalii organizatorice:

- **Principalele teme** propuse spre atenție (fără a fi restrictive, încât vor fi la fel de bine venite și propunerile dumneavoastră) se referă la:
  - strategii ale construirii identității culturale în context diasporic, strategii de abordare a dialogului intercultural
  - conștiința de sine a diasporei și domeniul emergent al studiilor diasporice (*Diaspora Studies*): abordări ale sociologiei, antropologiei, studiilor politice, economice, studii românești și studii culturale transnaționale etc.
  - diaspora academică și de excelență: rețele profesionale și parteneriate pentru cooperare bilaterală și multilaterală
  - diaspora cultural-academică: profilarea unui partener major al dezvoltării ecosistemului diplomației publice, culturale, academice și economice.
- **Principalele perspective de abordare** a temelor propuse mai sus se referă la:
  - diplomație, relații internaționale, studii europene
  - studii culturale, interculturale, transnaționale
  - studii diasporice (*Diaspora Studies*)
  - studii de antropologie culturală
  - imagologie
  - imaginar social
  - identități culturale
  - studii ale memoriei
  - studii istorice
  - studii economice
  - studii sociologice
  - studii de psihologie socială
  - studii politice
  - abordări interdisciplinare

Conferința se va desfășura recurgând la două formate de dialog:

- **panouri de dezbateri** (15 min./prezentare și timp pentru Q & A)
- **mese rotunde** (prezentări inițiale: de 5-7 min/participant, sesiuni Q & A).

Vă invităm să ne comunicați intenția de a participa, **până cel târziu la data de 18 nov. a.c.**, prezentând o scurtă notă care să cuprindă: titlul intervenției propuse și un scurt rezumat al acesteia (cca. 10 - 15 rânduri).

Vă încurajăm să propuneți panouri tematice și subiecte pentru mese rotunde. Organizatorii vor ține cont inclusiv de eventualele sugestii cu privire la invitarea și a altor specialiști care ar putea avea prezentări valoroase pentru temele propuse.

Dezbaterele din cadrul conferinței vor fi prezentate în cadrul Revistei de Studii Românești GLOSE, editată de Memorialul Ipothești – Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu”.

Așteptăm propunerile dumneavoastră la e-mailurile: diaspora.studies.conference@gmail.com

secretariat.diaspora.academica@gmail.com

Secretariat - persoane de contact:

Cristina Moga (Cluj-Napoca) – tel.: + 40 745 586 884; e-mail: cristina.moga@citizennext.ro

Dr. Emil Bucur (București) – tel.: + 40 728 831 777; e-mail: emil.bucur@litere.unibuc.ro

Cezar Neaga (Viena) – tel.: + 43 676 444 5906; e-mail: cezar.neaga@citizennext.ro

Dr. Ioan Costina (Berlin) – tel.: + 49 171 901 3496; ioan_costina@yahoo.com

Dr. Ionuț Băncilă (Berlin) – tel.: + 49 176 2757 1184; ionut_bancila@yahoo.com

Dr. Iulian Costache (Berlin) – tel.: + 49 172 273 2300; iulian.costache@mae.ro

Organizatori:

Ambasadele României la Berlin și Viena

Institutele Culturale Române din Berlin și Viena

Universitatea din Cluj – Napoca și Universitatea din București

Inițiativa dedicată diasporei academice și de excelență

Mitropolia Germaniei, Europei Centrale și de Nord

Memorialul Ipotești – Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu“

Asociația Citizen Next

Consiliul științific și de organizare:

Flavia Abrudan (Potsdam)

Dr. Ionuț Băncilă (Berlin)

Prof. Dr. Ana Nicoleta Bondar (Jülich/București)

Prof. Dr. Corin Braga (Cluj-Napoca)

Dr. Emil Bucur (București)

Dr. Iulian Costache (Berlin/București)

Dr. Ioan Costina (Berlin)

Prof. Dr. Mircea A. Diaconu (Memorialul Ipotești)

Dr. Gabriela Frey (Tübingen)

Dr. Anneli Ute Gabanyi (Berlin)

Cristina Moga (Asociația Citizen Next)

Cezar Neaga (Asociația Citizen Next)

P.D. Dr. Florin Oprescu (Viena)

Dr. Ioan Popoiu (consilier, Mitropolia Germaniei, Europei Centrale și de Nord)

Conf. Dr. Ala Sainenco (Memorialul Ipotești)

Prof. Dr. Andrei Șiperco (București)

Prof. Dr. Cătălina Ștefănescu - Cuntze (Berlin)

Dr. Valeriu Stancu (Berlin)

**Diplomația publică și mediile cultural-academice ale diasporei:
identități culturale, dialog intercultural, rețele de cooperare științifică
(25 – 26 nov. 2022)**

Organizatori:

Ambasadele României la Berlin și Viena
Institutele Culturale Române din Berlin și Viena
Universitatea Babeș - Bolyai din Cluj - Napoca și Universitatea din București
Inițiativa dedicată diasporei academice și de excelență
Mitropolia Germaniei, Europei Centrale și de Nord
Memorialul Ipotești – Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu“
Asociația Citizen Next

- *eveniment online* -

Vineri, 25 noiembrie

16.30 (RO):

15.30 (DE/AT):

14.30 (UK):

Deschiderea conferinței

Cuvânt de bun venit adresat participanților:

E.S. Doamna Adriana Stănescu, Ambasadorul României în Germania

E.S. Domnul Emil Hurezeanu, Ambasadorul României în Austria

Invitați:

Conf. univ. dr. Sorin Costreie, Consilier de Stat pentru educație și cercetare al Prim-Ministrului României

Doamna Janina Sitaru, Secretar de Stat pentru relații interinstituționale – MAE

Domnul Andrei Novac, Secretar de Stat pentru relația cu ICR și politici culturale – MAE (mesaj video)

Organizatori:

Prof. univ. dr. Daniel David, Rector Universitatea Babeș - Bolyai din Cluj - Napoca

Prof. univ. dr. Bogdan Murgescu, Vicerector Universitatea din București

Acad. Prof. Dr. Anca - Ligia Grosu, Universitatea din Freiburg (mesaj video)

IPS Dr. Serafim Joantă, Mitropolit al Germaniei, Europei Centrale și de Nord (mesaj)

Moderatori: Dr. Iulian Costache - Ambasada României la Berlin/Universitatea din București

PD. Dr. Florin Oprescu - Universitatea din Viena/Universitatea de Vest din Timișoara

17.30 (RO)

16.30 (DE/AT): **Panelul I: Emigrația, identități fluide: între identitate și adaptare culturală**

15.30 (UK):

E.S. Emil Hurezeanu, Ambasador al României la Viena

Povestiri din Wienerwald. Politică și geopolitică româno-austriacă în amurgul imperiului

Prof. univ. dr. Daniel David, Rector Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj – Napoca

Experiența exilului (titlu provizoriu)

Dr. Anneli Ute Gabanyi, Institutul German pentru Afaceri Internaționale și de Securitate

Statul și diaspora română în Germania – premize, probleme, perspective

Prof. univ. dr. Corin Braga, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj - Napoca

Imaginarii sociale și identități culturale

Lect. univ. dr. Laura T. Ilea, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj – Napoca

Polimorfisme. Diaspora francofonă și tentația transatlantică

Dr. Cora Saurer - Chioreanu, Berna / Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj – Napoca

Brain - drain și brain - gain în strategii educaționale. O viziune contradictorie sau compatibilă cu educația românească în și pentru diaspora

Prof. univ. dr. Ruxandra Cesereanu, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj – Napoca

Diaspora anarhetipală prin doi scriitori: Andrei Codrescu și Călin-Andrei Mihăilescu

Moderator: Prof. univ. dr. Corin Braga, Vicerector - Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj - Napoca

20.20 – 20.30 (RO):

19.20 – 19.30 (DE/AT): pauză

18.20 – 18.30 (UK):

20.30 (RO):

19.30 (DE/AT): **Diaspora academica – Talks: Pe dinafară**

18.30 (UK):

Prof. univ. dr. Liviu Papadima – Prof. univ. dr. Călin Andrei Mihăilescu
(Universitatea din București) (Western University Canada)

Sâmbătă, 25 noiembrie

11.00 -12.50 (RO): **Masă rotundă: Diaspora academică medicală - oportunități de cooperare pe linie de educație și cercetare, inițiative de twinning instituțional și cooperări în cadrul unor proiecte cu finanțare comunitară**
10.00 - 11.50 (DE/AT):
09.00 - 10.50 (UK):

Acad. Prof. Dr. Anca-Ligia Grosu, Universitatea din Freiburg
Prof. univ. dr. Leonard Azamfirei, Rector UMFST Târgu Mureș (mesaj video)
Prof. univ. dr. Șerban - Dan Costa, Universitatea din Magdeburg
Prof. univ. dr. Liliana Foia, Vicerector UMF Iași
Prof. univ. dr. Mihai Gafencu, Director ERASMUS+, UMF Timișoara (TBC)
Prof. univ. dr. Andrei Motoc, Vicerector UMF Timișoara (TBC)
Conf. univ. dr. Simona Mureșan, Decan UMFST Târgu-Mureș/ Campusul Medical Universitar Hamburg
Prof. univ. dr. Firu Opri, profesor emerit Clinica Charite Berlin
Prof. univ. dr. Pompiliu Piso, Universitatea din Regensburg

Moderatori: PD Dr. habil. Cătălina Suzana Stângu,
Prof. Dr. Cătălina Ștefănescu - Cuntze, European School of Management and Technology

12.50 - 13.00 (RO)
11.50 - 12.00 (DE/AT): Pauză
10.50 - 11.00 (UK):

13.00 - 14.50 (RO): **Masă rotundă: *Diaspora Studies* – cercetări și studii despre diaspora, realizate de universitari români din străinătate**
12.00 - 13.50 (DE/AT):
11.00 - 12.50 (UK):

Prof. Dr. Dana Diminescu - CNRS, Télécom ParisTech, Paris-Saclay University (Franța)
Dr. Alina Dolea - Bournemouth University (Marea Britanie)
Prof. Dr. Christian Maner - Universitatea din Mainz (DE) (mesaj video)
Dr. Raluca Moise - University of the Arts London (UK)
Dr. Alina Elena Romașcu - Université de Corse Pasquale Paoli (Franța)
Dr. Sorina Soare - Universitatea din Firenze (Italia)
Dr. Ruxandra Trandafoiu - Edge Hill University (UK)

Moderatori: Prof. Dr. Alexandra Crăciun, Universitatea din București
Dr. Iulian Costache - Ambasada României la Berlin/Universitatea din București

14.50 - 16.30 (RO):
13.50 - 15.30 (DE/AT): Pauză de prânz
12.50 - 14.30 (UK):

16.30 - 19.00 (RO):

15.30 - 18.00 (DE/AT): **Panel: Diaspora română – o viziune a studiilor culturale**

14.30 - 17.00 (UK):

Lect. dr. Andrei Novac, Secretar de Stat pentru relația cu ICR și politici culturale – MAE (mesaj video)

Diaspora artistică românească – între sincronism și originalitate

Prof. dr. hab. Alexandra Crăciun, Universitatea din București

Despre delocalizare și apartenență

Conf. dr. hab. Alexandra Vrânceanu, Universitatea București

O identitate în elipsă: scriitorul transnațional și patriile lui imaginare

Conf. dr. Romanița Constantinescu, Universitatea din Heidelberg /Universitatea din București

Multicultural, intercultural, transcultural – termeni și condiții

Lect. dr. Roxana Eichel, Universitatea din București

Comparatism, teorie literară și exil: ipostaze transatlantice.

Lect. dr. Filip-Lucian Iorga, Universitatea din București / expert, Institutul Cultural Român

Genealogia – un posibil liant între România și comunitățile de români din afara țării

Dr. Viorella Manolache, cercetător științific III, Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale „Ion I. C. Brătianu” al Academiei Române

Enciclopedia românilor de pretutindeni – un demers cultural-academic aniversar

Moderator: Conf. dr. Cristina Bogdan, Universitatea din București – Decan Facultatea de Litere

19.00 - 19.10 (RO):

18.00 - 18.10 (DE/AT): Pauză

17.00 - 17.10 (UK):

19.10 - 20.00 (RO):

18.10 - 19.00 (DE/AT): **Masă rotundă: Diaspora academică – resurse parteneriale, vectori de cooperare;**

17.10 - 18.00 (UK):

Prof. Dr. Ana Nicoleta - Bondar, Institutul Jülich (Germania)/Universitatea din București (mesaj video)

Conf. univ. dr. Cristina Bogdan, Universitatea din București – Decan Facultatea de Litere

Prof. Dr. Anca Dorhoi, director Friedrich Loeffler Institut, Greiswald

Luca Garabet, Asociația Alumni INSEAD (TBC)

Dr. Raimar Heber, director Departament Graphik Design DPA

Peter von Kapri, Senior Consultant - SES Bonn

Cristina Moga, Asociația Citizen Next

Conf. univ. dr. Ala Sainenco, Memorialul Ipotești – Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu“

Prof. Dr. Cătălina Ștefănescu - Cuntze, European School of Management and Technology

Asociația BUNA – Business Network Romania (TBC)

Romanian Business Leaders și inițiativa RePatriot (TBC)

Moderatori: Dr. Iulian Costache, Ambasada României la Berlin/Universitatea din București

PD. Dr. Florin Oprescu – Universitatea din Viena/Universitatea de Vest din Timișoara